

Nr 41.

Av herr **Lithander**, om krigstidstillägg och extra krigstidstillägg för år 1918 åt f. d. läraren vid pedagogien i Falkenberg **Gustaf Hedén** och f. d. läroverksadjunkten **Adolf Henrik Hallberg**.

Vid urtima riksdagen 1918 väcktes motion med nedanstående yrkande. Motionen blev emellertid ej remitterad på den grund, att urtima riksdagen ansågs sammankallad för att lindra dyrtidens tryck för dem, som förut erhållit dyrtidstillägg, men däremot ej för de statens f. d. befattningshavare, vilka härvidlag ingenting alls erhållit.

Då det emellertid utan tvivel var i full överensstämmelse med syftet för urtima riksdagens sammankallande att söka lindra dyrtidens tryck även för det fåtal läroverkslärare på indragningsstat, vilka icke blivit inbegripna i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 139), ej heller kommit att omfattas av yrkandet i Kungl. Maj:ts nåd. prop. nr 2 vid 1918 års urtima riksdag, anhålles härmed i anslutning till nämnda Kungl. Maj:ts prop., att riksdagen ville för sin del besluta att likställa dessa personer med andra deras yrkesbröder, som inbegripits i sagda kungörelse och Kungl. Maj:ts prop. nr 2.

Av bifogade bilagor 1—7 framgår såväl de sökandes av dyrtiden tryckta läge, som ock att de förgäves vänt sig till Konungens befallningshavande och Kungl. Maj:t.

Det återstår då endast att genom hänvändelse till riksdagen söka få dem inbegripna i den krigstidshjälp, som det synes vara både rättvist och rimligt böra komma dem till del.

Under hänvisning till ovanstående jämte bilagor hemställas,

att riksdagen ville för sin del besluta:

1:o) att förre läraren vid indragna pedagogien i

Falkenberg Gustaf Hedén måtte komma i åtnjutande av krigstidstillägg efter samma grunder, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 139), ävensom jämlikt riksdagens beslut med anledning av Kungl. Maj:ts nåd. prop. nr 2 urtima riksdagen 1918 i överensstämmelse därmed, samt anvisa nödiga medel härför;

2:o) att f. d. adjunkten vid lägre allmänna läroverket i Sölvesborg Adolf Henrik Hallberg måtte komma i åtnjutande av krigstidstillägg efter samma grunder, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 139), ävensom jämlikt riksdagens beslut med anledning av Kungl. Maj:ts nåd. prop. nr 2 urtima riksdagen 1918 i överensstämmelse därmed, samt anvisa nödiga medel härför.

Stockholm den 18 januari 1919.

Edvard Lithander.

Avskrift.

Bilaga 1.

Till Konungen.

Över Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Göteborgs och Bohus län bifogade resolution, varigenom, efter det jag genom skrivelse den 11 nästlidne maj anhållit om utbekommande av krigstidstillägg, bemälde befallningshavande funnit sig förhindrad att förordna om utbetalning av sökta krigstidstillägget, får jag härmed i underdånighet anföra besvär och i sådant avseende anföra:

I kungl. kungörelsen av den 22 mars 1918 § 14 förklaras visserligen, att avlöning från Allmänna indragningsstaten utan tjänstgöringsskyldighet icke medför rätt till krigstidstillägg. Det lär dock enligt mitt förmenande, och denna min åsikt har biträts av flere personer, kunna sättas i fråga, huruvida med denna undantagsbestämmelse avsetts att träffa förutvarande elementarlärare. Dels lära väl även dessa med fog böra anses berättigade till samma understöd i denna dyrtid som andra befattningshavare, särskilt de pensionerade, dels saknar den besparing för statsverket, som kan uppstå genom denna undantagsbestämmelse vad läroverkslärare angår — till min kännedom har kommit blott ett enda likartat fall, nämligen beträffande f. läroverksadjunkten i Sölvesborg Hallberg — varje nämnvärd betydelse. Genom kungl. brev i enlighet med riksdagsbeslut blev vid pedagogiens i Falkenberg indragning från och med den 1 juli 1893 jag mot min önskan och vilja förflyttad på indragningsstat, varvid jag gick förlustig såväl tjänstgöringspengar som förmånen av bostad, efter att dels såsom extra eller vikarierande lärare

vid statens elementarläroverk dels såsom ordinarie vid bemälde pedagogi hava varit i statens tjänst i 28 år eller åren 1865—1893. På grund härav vågar jag i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t behagade förklara mig berättigad till krigstidstillägg i likhet med övriga f. d. befattningshavare i statens tjänst.

Efter pedagogiens indragning har jag sysslat med enskild undervisning senast i 18 år vid »C. J. Carlstedts elementarskola för gossar» i Göteborg. Genom denna skolas försäljning blev jag ännu en gång försatt på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet men denna gång utan lön. Det bör ej förvåna, om man känner det bittert att, sedan man i nära 50 år ägnat sina bästa krafter, jag vågar tro icke utan framgång, åt Sveriges ungdoms undervisning och fostran, nu vid fyllda 75 år i saknad av arbetskraft och arbetstillfälle finna sig stå inför umbäranden och nöd, stränga herrar, mot vilka strejk och blockad, om sådana överhuvud kunna tillgripas, lära befinnas vara slöa och uddlösa vapen.

Därest Eders Kungl. Maj:t icke skulle finna skäl bifalla min här ovan gjorda framställning, vågar jag därför i djupaste underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes av kunglig nåd såsom gratifikation bevilja mig ett mot krigstidstillägget svarande eller annat skäligt ansett belopp.

Gustaf Hedén.

Avskrift.

Bilaga 2.

KUNGL. MAJ:TS utslag på de besvär, förra läraren vid indragna pedagogien i Falkenberg Gustaf Hedén i underdånighet anfört över länsstyrelsens i Göteborg den 15 maj 1918 meddelade resolution i fråga om krigstidstillägg; över vilka besvär länsstyrelsen den 20 juni 1918 avgivit underdånigt utlåtande; med regeringsrätten beslutet; givet Stockholms slott den 20 september 1918. Kungl. Maj:t har låtit handlingarna i detta mål Sig föredragas och därvid inhämtat huvudsakligen följande.

Hos länsstyrelsen anhöll klaganden i skrivelse den 11 maj 1918, att till klaganden, som vid ovannämnda pedagogis indragning blivit överflyttad å indragningsstat, måtte i hans egenskap av förutvarande lärare vid samma pedagogi utanordnas det krigstidstillägg, som tillkomme f. d. befattningshavare i statens tjänst.

Genom överklagade resolutionen fann länsstyrelsen, enär jämlikt § 14 av kungörelsen den 22 mars 1918, angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, avlöning från allmänna indragningsstaten utan tjänstgöringsskyldighet icke medförde någon rätt till krigstidstillägg, sig förhindrad förordna om utbetalning av det sökta krigstidstillägget.

Häri har klaganden i underdånighet sökt ändring under anhållan tillika, att, därest ändringsyrkandet icke kunde bifallas, Kungl. Maj:t måtte som gratifikation bevilja klaganden ett mot krigstidstillägget svarande eller annat skäligt ansett belopp.

Detta med vad mera handlingarna innehålla har Kungl. Maj:t tagit i övervägande och finner ej skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution.

Vidkommande ansökningen lämnar Kungl. Maj:t densamma utan bifall. Det länder vederbörande till underdånig efterrättelse.

GUSTAF.

(Sigill.)

Värner Rydén.

Chef för ekklesiastikdepartementet.

A. Lindhagen.

Avskrift.

Bilaga 3.

Till Konungen.

Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående ersättning i vissa fall till sådana befattningshavare i statens tjänst, vilka under år 1918 i sin nämnda egenskap icke kommit i åtnjutande av krigstidstillägg eller krigstidshjälp, given Stockholms slott den 26 september 1918, föranlätas jag, som vid indragning från och med 1 juli 1893 av pedagogien i Falkenberg blivit förflyttad på indragningsstat med bibehållande av fasta lönen 1,500 kronor, härmed i djupaste underdånighet göra förnyad hemställan om erhållande av krigstidstillägg eller krigstidshjälp eller därmed jämförlig gratifikation. I betraktande av lörens ringa belopp lär det vara uppenbart, att jag, i saknad av egna medel och vid 75 och ett halvt års ålder urständsat att genom enskild verksamhet bereda mig någon ytterligare inkomst, på grund av dyrtiden befinner mig i ett högst behjärtansvärt, ja, själva tillvaron hotande nödläge.

Göteborg den 12 oktober 1918.

Gustaf Hedén.

Avskrift.

Bilaga 4.

Undertecknad Erik Gustaf Hedén, född i Uppsala den 12 april 1843, avlade studentexamen därstädes den 16 maj 1862, studerade vid Uppsala akademi följande tre år, har innehaft förordnanden såsom vikarierande adjunkt eller extra lärare å följande tider och platser:

1865—1869 vid femklassiga läroverket i Enköping;

1869—1870 vid högre elementarläroverket i Strängnäs;

1870—1872 vid latinläroverket i Göteborg;

tillträdde höstterminen 1872 lärarebefattningen vid pedagogien i Falkenberg;

1893 den 1 juli vid pedagogiens indragning förflyttad på indragningsstat med bibehållande av lönen 1,500 kronor, men med mistning av tjänstgöringspenningar och bostadsförmån.

Göteborg den 28 oktober 1918.

Gustaf Hedén.

Avskrift.

Bilaga 5.

Konungens Befallningshavande i Göteborgs och Bohus län, Landskontoret.
Resolution.

Enär, jämlikt § 14 av Kungl. kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, avlöning från allmänna indragningsstaten utan tjänstgöringssskyldighet icke medför någon rätt till krigstidstillägg, finner Konungens befallningshavande sig förhindrad förordna om utbetalning av det fordrade krigstidstillägget.

Den med denna resolution missnöjde äger att däruti hos Kungl. Maj:t i underdånighet söka ändring genom besvär, vilka innan klockan tolv å trettionde dagen från delfäendet härav böra till Kungl. finansdepartementet jämte bevis om delfäendet ingivas eller i betalt brev med posten vara dit inkomna.

Göteborg i landskontoret den 25 april 1918.

Oscar von Sydow.

Elof Warmark.

Avskrift.

Bilaga 6.

KUNGL. MAJ:TS utslag på de besvär f. d. adjunkten vid lägre allmänna läroverket i Sölvesborg Adolf Henrik Hallberg i underdånighet anfört över länsstyrelsens i Göteborg den 25 april 1918 meddelade resolution i fråga om krigstidstillägg; över vilka besvär länsstyrelsen den 13 maj 1918 avgivit underdånigt utlåtande; med regeringsrätten beslutet; givet Stockholms slott den 19 juli 1918.

Kungl. Maj:t har låtit handlingarna i detta mål sig föredragas och därvid inhämtat huvudsakligen följande. Genom beslut den 3 maj 1907 förklarade Kungl. Maj:t, att å allmänna indragningsstaten skulle för klaganden uppföras ett belopp av tretusenfemhundra kronor.

Nu har klaganden i en till länsstyrelsen ingiven ansökning anhållit om utbekommande av krigstidstillägg för år 1918 å nämnda belopp. Genom överklagade resolutionen fann länsstyrelsen, enär jämlikt § 14 av kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst avlöning från allmänna indragningsstaten utan tjänstgöringssskyldighet icke medförde någon rätt till krigstidstillägg, sig förhindrad förordna om utbetalning av det fordrade krigstidstillägget. Häri har klaganden i underdånighet sökt ändring, under anhållan tillika att, därest Kungl. Maj:t skulle finna länsstyrelsens resolution lagligen grundad, Kungl. Maj:t ändock måtte tilldela klaganden det sökta krigstidstillägget.

Detta med vad mera handlingarna innehålla har Kungl. Maj:t tagit i övervägande och finner ej skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution.

Vidkommande ansökningen finner Kungl. Maj:t densamma icke kunna bifallas. Det länder vederbörande till underdånig efterrättelse.

Under Hans Maj:ts
Vår allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
Dess tillförordnade Regering

JOH. HELLNER.
ERIK PALMSTIERNA.

BROR PETRÉN.
VÄRNER RYDÉN.

Gustaf Tottie.

A. I. Lindhagen.

Föredragande i kungl. regeringen.

Avskrift.

Bilaga 7.

Undertecknad, som är född i Kristianstad den 6 mars 1846, genomgick Kristianstads högre elementarläroverk och undergick mogenhetsexamen därstädes den 1 juni 1865, avlade filosofie kandidatexamen i Lund den 15 september 1871, blev efter tjänstgöring vid flera läroverk utnämnd till adjunkt vid allmänna läroverket i Sölvesborg den 19 december 1877, vilken befattning jag, som tidtals tjänstgjort därstädes såsom t. f. rektor, den 1 juli 1907 lämnade och samma dag erhöll pension å allmänna indragningsstaten med ett årligt belopp av 3,500 (Tretusen-femhundra) kronor. Sedan den 1 oktober 1913 har jag varit bosatt härstädes.

Göteborg den 17 oktober 1918.

Adolf Henrik Hallberg.